
Zakład Językoznawstwa IBL w Krakowie.

Biuletyn Polonistyczny 12/36, 8-11

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W przygotowaniu:

3. Słownik słowotwórczo-znaczeniowy współczesnych czasowników polskich.

Adiunkt dok.nauk. mgr Zdzisław Z a w a d z k i

W przygotowaniu:

1. Historia liczby podwójnej w języku polskim.

Redaktor Naczelny

"Słownika polszczyzny XVI wieku"

prof. dr Maria Renata Mayenowa

2. ZAKŁAD JĘZYKOZNAWSTWA IBL W KRAKOWIE

Zakład Językoznawstwa w Krakowie przed włączeniem do Instytutu Badań Literackich, tj. do 30 VI 1969, składał się z trzech Pracowni: Słownika Staropolskiego, Atlasu i Słownika Gwar Polskich i Onomastycznej. Do Instytutu włączono również Pracownię Słownika Łaciny Średniowiecznej w Polsce. Całością kieruje obecnie prof. dr Stanisław Urbańczyk.

Wymienione Pracownie zostały utworzone w celu realizacji kilku wielkich przedsięwzięć leksykograficznych, mianowicie opracowania słowników historycznych, słownika gwarowego i atlasu gwarowego - dzieł ważnych dla nauki /filologii, historii, etnografii i innych/ i kultury polskiej.

Wszystkie wymienione pracownie posiadają bogate zbiory materiałów, udostępniane /na miejscu/ naukowcom polskim i zagranicznym, nie przystosowane jednak do szerszego korzystania przez niefachowców.

Wszyscy pracownicy Zakładu w czasie obowiązkowych godzin pracy zajmują się wyłącznie pracą nad wymienionymi poniżej tematami /niektórzy także sprawami administracyjnymi/. Poza tym piszą i publikują indywidualne prace naukowe nie wchodzące w plan Zakładu. Również poza Zakładem /głównie na Uniwersytecie

Jagiellońskim/ zdobywają stopnie naukowe, gdyż Zakład nie ma uprawnień do ich nadawania.

Przedstawiony tu stan odnosi się w zasadzie do sytuacji z dnia 1 lipca 1969 r. W II półroczu 1969 r. powstał w Zakładzie zespół do opracowania budowy gramatycznej współczesnego języka polskiego. Zespół ten nie jest jeszcze ostatecznie zorganizowany, nie możemy więc podać obecnie jego składu osobowego ani dokładniejszych planów. Również w II półroczu rb. związany został - dość luźno - z Zakładem Zespół pracujący nad słownikiem frekwencyjnym współczesnej polszczyzny.

Skład osobowy i tematyka badawcza poszczególnych pracowni przedstawiają się następująco:

Pracownia Słownika Staropolskiego

Kierownik Pracowni: prof. dr Stanisław Urbańczyk.

Pracownicy naukowo-badawczy: doc.dr Marian Kucała; adiunkt dr Józef Reczek; st.asystenci: mgr mgr Wacław Twardzik, Felicja Wysocka; asystenci: mgr mgr Tofia Wanicowa, Ludwika Winiarzowa; niepełnozatrudniona: konsultant naukowy doc. dr Halina Safarewiczowa; dyplomowani pracownicy dokumentacji naukowej: dokumentalista mgr Wanda Namysłowska; adiunkci: mgr mgr Józef Bał, Elżbieta Belcarzowa, Stanisława Dobeszowa, Krystyna Kalicka, Tadeusz Kalicki; niepełnozatrudniona: st.dokumentalista dr Wanda Górecka.

Zespół ten opracowuje "Słownik staropolski", obejmujący całość zachowanego w zabytkach polskiego słownictwa pospolitego od czasów najdawniejszych do r. 1500. Każdy wyraz jest szczegółowo objaśniany pod względem znaczenia, brzmienia i odmiany, a sposoby użycia ilustrowane są autentycznymi cytatami. Dotychczas wydano drukiem cztery tomy i osiem zeszytów tomu V /razem 32 zeszyty/. Obecnie opracowuje się początek litery P. Zakończenie całości przewidziane jest na rok 1980.

Pracownia Atlasu i Słownika Gwar Polskich

Kierownik naukowy tematu: prof. dr Mieczysław Karaś.

Pracownicy naukowo-badawczy: st. asystenci: mgr mgr Teresa Gołębiowska, Anna Niezabitowska, Joanna Okoniowa; asystenci: mgr mgr Jolanta Rokoszowa, Wiktoria Wójcicka; dyplomowani pra-

cownicy dokumentacji naukowej: adiunkci: mgr mgr Joanna Kucałowa, Wanda Morozowa, Jerzy Reichan, Stanisława Reichanowa; pracownicy naukowo-techniczni: st. asystenci: mgr mgr Anna Kuziorowa, Barbara Reczkowa, Lidia Trześniowska; st. technik: Barbara Kindowa.

Pracownia kończy opracowywanie "Małego Atlasu Gwar Polskich", składającego się z dwunastu tomów. Każdy tom złożony jest z 50 wielobarwnych map i części opisowej. Na mapach przedstawiono geograficzne rozmieszczenie na terenie całego kraju najważniejszych gramatycznych i leksykalnych zjawisk gwarowych. Druk "Atlasu" będzie ukończony w r. 1970.

Drugie przygotowywane przez Pracownię dzieło to "Słownik gwar polskich". Obejmuje on całość słownictwa gwarowego, naukowo opracowanego /znaczenia wyrazów, ich formy, zasięg geograficzny, cytaty, synonimy/. Kartoteka słownikowa zawiera obecnie ok. 500 000 kartek. "Słownik" będzie liczył prawdopodobnie dziesięć tomów, z których pierwszy ma wyjść w r. 1975, ostatni, według planu, w r. 1985. "Atlas" i "Słownik" stanowiąc będą pewną syntezę dialektologiczną, tym ważniejszą dla nauki, że w związku ze zmianami społeczno-ekonomicznymi na wsi gwary obecnie szybko giną, zastępowane językiem literackim, w przyszłości więc badania gwarowe w takim jak teraz zakresie nie będą już możliwe.

Pracownia Onomastyczna

Kierownik naukowy tematu: prof.dr Witold Taszycki.

Pracownicy naukowo-badawczy: adiunkt dr Kazimierz Rymut; st. asystenci: mgr mgr Zofia Kowalik-Czemerdzina, Janina Szymowa; dyplomowani pracownicy dokumentacji naukowej: adiunkci: dr dr Maria Malcówna, Adam Turasiewicz, mgr mgr Aleksandra Cieślikowa, Zygmunt Klimek, Maria Kowalska; niepełnozatrudniony pracownik naukowo-techniczny: asystent mgr Elżbieta Supranowicz.

W Pracowni obecnie opracowuje się i wydaje drukiem "Słownik staropolskich nazw osobowych". Jest to pełny, z najnowszymi wymogami naukowymi przedstawiony zbiór odczytanych i zlokalizowanych nazw osobowych ludności zamieszkującej tereny historycznej Polski w okresie od początków państwowości pol-

skiej do r. 1500. Dotąd wydano tom I /trzy zeszyty/ i dwa zeszyty tomu II /do początku litery J /Jagiello/ włącznie/. Wydanie całości przewidziane jest ok. r. 1980.

"Słownik" traktowany jest jako pierwszy etap opracowania całości szeroko pojętej antroponimii polskiej, tj. imion, nazwisk, przezwisk, przydomków, zawołań herbowych, pseudonimów i innych określeń osobowych od czasów najdawniejszych aż do współczesnych.

Pracownia Słownika Łaciny Średniowiecznej

Kierownik Pracowni: prof.dr Marian Flezia.

Pracownicy naukowo-badawczy: adiunkci: dr dr Krystyna Weyssenhoff, Julia Mrukówna, Czesława Pirożyńska, Danuta Turkowska; dyplomowani pracownicy dokumentacji naukowej: adiunkt mgr Irmina Lichońska; pracownicy naukowo-techniczni: st.asystent mgr Roman Zawadzki.

Głównym zadaniem Pracowni jest opracowanie "Słownika łaciny średniowiecznej w Polsce" jako podstawy naukowej umożliwiającej prace badawcze nad okresem Średniowiecza polskiego historykom różnych dziedzin, filologom łacińskim, polskim, etnografom. Kartoteka "Słownika" zawiera ok. 800 000 kartek wypisanych ze średniowiecznych zabytków łacińskich powstałych na terenie Polski. Każdy artykuł w "Słowniku" - to szczegółowe przedstawienie wyrazu pod względem znaczenia, formy, chronologii, z podaniem zlokalizowanych cytatów. Dotąd wydano drukiem dwa tomy "Słownika" i jeden zeszyt tomu III /razem 19 zeszytów i jeden dodatkowy, ze wstępem i spisem źródeł/ - do początku litery D. Ukończenie pracy przewiduje się ok. r. 1990.

Doc.dr Marian Kucała

3. ZAKŁAD JĘZYKOZNAWSTWA IBL W WARSZAWIE

W skład Zakładu Językoznawstwa IBL w Warszawie wchodzi następujące jednostki organizacyjne: Pracownia Historii Języka Polskiego, Pracownia Dialektologiczna /obejmująca sekcje: słownika Warmii i Mazur, słownika i atlasu gwar Mazowsza i Podla-